

ftd.gr

ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
FRIENDS OF DEMOCRACY

Ποιοι Είμαστε και Τι Πιστεύουμε

Τα γεγονότα που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια καταδεικνύουν με τον πλέον ισχυρό τρόπο τα προβλήματα και τις παθογένειες της πολιτικής στην Ελλάδα. Οι επαγγελματίες πολιτικοί και τα πολιτικά κόμματα όχι μόνο δεν κατάφεραν να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων, αλλά είναι ξεκάθαρο ότι είναι αυτοί οι ίδιοι που δημιουργούν το μεγαλύτερο μέρος των προβλημάτων, συχνά τραγικών, που αντιμετωπίζουμε σαν χώρα, αλλά και σαν πολίτες στην καθημερινότητα μας.

Όλο και περισσότεροι συμπολίτες μας κατανοούν ότι το πολιτικό πρόβλημα της χώρας είναι πρωτίστως θεσμικό. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να επιλυθεί με «νέα» πρόσωπα, αλλά μόνο με θεσμούς που θα θέτουν στο επίκεντρο της πολιτικής ζωής τους πολίτες και όχι τους πολιτικούς.

Αναγνωρίζοντας την απόλυτη και άμεση ανάγκη πολιτικών θεσμών που μεγιστοποιούν τον ρόλο και την ισχύ του πολίτη, οι ομάδες «Δημοκρατία & Δημοψήφισμα» (Δ&Δ), «Κλήρωση» και «Πρωτοβουλία για Ριζική Συνταγματική Αλλαγή» (ΠΡΣΑ), αλλά και μεμονωμένοι συμπολίτες μας, αποφασίσαμε να ενώσουμε τις δυνάμεις μας προς την κατεύθυνση αυτή, συγκροτώντας μια κοινή πολιτική Κίνηση, τους Φίλους της Δημοκρατίας.

Στόχος μας είναι η μελέτη, διάδοση και υιοθέτηση μηχανισμών και θεσμών, οι οποίοι θα υποχρεώνουν όσους ασκούν πολιτική εξουσία σε αυστηρή και συνεχή λογοδοσία, θα εγγυώνται μια πραγματικά ανεξάρτητη δικαιοσύνη, θα στηρίζουν την ανεξαρτησία της δημοσιογραφίας, θα δυσχεραίνουν τη διαπλοκή μεταξύ εξουσίας και ΜΜΕ, και παράλληλα θα δίνουν στους πολίτες τη θεσμική δυνατότητα που θα επιτρέπει τη συνεχή, ισχυρή και αδιαμεσολάβητη συμμετοχή τους στη λήψη όλων των σημαντικών πολιτικών αποφάσεων.

Οι δράσεις μας θα είναι πάντα σύμφωνες με τις ισχύουσες αρχές και νόμους, και θα έχουν ως μοναδικό στόχο τον ριζικό εκδημοκρατισμό της πολιτικής μας ζωής.

Καλούμε κάθε δημοκρατικό και ενεργό πολίτη, πέρα από τις προσωπικές του πολιτικές και ιδεολογικές επιλογές και πεποιθήσεις, να συμμετέχει σε αυτή την προσπάθεια.

δελτίο

01

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

Δημοκρατία είναι κάτι άλλο

Εάν δημοκρατία είναι το πολίτευμα που η πολιτική εξουσία ανήκει στους πολίτες, τότε δύσκολα μπορεί να ισχυριστεί κάποιος ότι στην Ελλάδα υφίσταται δημοκρατία. Εκτός εάν νομίζει ότι αρκούν οι βουλευτικές ή και οι αυτοδιοικητικές εκλογές για να θεωρηθεί ότι οι πολίτες είναι κυρίαρχοι και ασκούν την εξουσία μέσω των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους.

Καθώς συμπληρώνονται πλέον σχεδόν πέντε δεκαετίες μεταπολίτευσης και πολιτεύματος της αποκαλούμενης «προεδρευομένης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας», ενός είδους «πρωθυπουργικού κοινοβουλευτισμού», ουδείς δικαιούται να εφησυχάζει πλέον. Το πολίτευμα της χώρας δεν είναι βεβαίως ό,τι το ίδιο διακηρύσσει. Θα μπορούσε μάλλον να παρομοιαστεί με μια πυραμίδα, στη βάση της οποίας, κάτω από όλους, είναι οι πολίτες, πιο πάνω ο κομματικός στρατός που λαμβάνει διάφορα αξιώματα και δημόσιες θέσεις, πιο ψηλά οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι στην αυτοδιοίκηση, ακόμη πιο ψηλά οι εκλεγμένοι βουλευτές και, πιο κοντά στον πρωθυπουργό, η αυλή του και τα μέλη της κυβέρνησης. Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκεται ο πρωθυπουργός, πολύ μακριά από τους πολίτες, έχοντας ως συνομιλητές του την εγχώρια και τις διεθνείς οικονομικές ελίτ με τις οποίες διαπλέκεται, και πάνω από αυτόν, τον ισχυρό διεθνή παράγοντα που τον ελέγχει.

Στο ελληνικό πολίτευμα ο πρωθυπουργός δεν είναι μόνο επικεφαλής της κυβέρνησης, αλλά διοικεί και το κυβερνών κόμμα, ελέγχει ως αρχηγός την κοινοβουλευτική ομάδα που έχει την πλειοψηφία στη Βουλή, και ασκεί αποφασιστική επιρροή στη Δικαιοσύνη, αφού διορίζει την ηγεσία της. Επιπλέον, ο πρωθυπουργός, τα μέλη της κυβέρνησης, και οι αντιπρόσωποι του λαού έχουν εξασφαλίσει ποινική ασυλία και πλήθος προνομίων. Έχοντας τέτοια ανεξέλεγκτη εξουσία, διαθέτουν ως κτήμα τους το δημόσιο χρήμα, διαπλεκόμενοι με τις ελίτ, και διορίζοντας ή απονέμοντας κατώτερα αξιώματα στον κομματικό στρατό με αντάλλαγμα τη διαιώνιση αυτής της εξουσίας.

Είναι φανερό ότι η άσκηση της εξουσίας κατ' αυτόν τον τρόπο, ερήμην των πολιτών, μόνο κατά σύμπτωση εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους, όταν τα εξυπηρετεί. Συνήθως οι πολλοί είναι τα θύματα των πολιτικών που εφαρμόζονται σε βάρος των συμφερόντων τους.

Ορισμένοι σήμερα εντός της ελληνικής κοινωνίας αποδέχονται την υπάρχουσα κατάσταση νομίζοντας ότι τα πράγματα δεν μπορεί να εξελιχθούν καλύτερα, διότι αποτελούν αθεράπευτα προβλή-

ματα του κοινοβουλευτισμού, ενώ άμεση δημοκρατία από τους ίδιους τους πολίτες σήμερα είναι αδύνατο να υπάρξει. Αλλά δεν είναι έτσι. Τα πράγματα θα μπορούσε να ήταν διαφορετικά εάν η χώρα είχε ισχυρούς δημοκρατικούς θεσμούς που άλλα κράτη έχουν καθιερώσει και διαθέτουν.

Εάν υπήρχε η δυνατότητα διενέργειας δημοψηφισμάτων με συλλογή υπογραφών για τη θέσπιση ή την κατάργηση νόμου, καθώς και την αλλαγή του συντάγματος, οι πολίτες θα μπορούσαν να ασκούν άμεσα την εξουσία, ιδίως όταν η κυβέρνηση και η βουλή εφαρμόζουν πολιτικές σε βάρος των συμφερόντων τους.

Εάν είχαμε ξεχωριστές εκλογές για νομοθετική και εκτελεστική εξουσία και ασυμβίβαστο των αξιωμάτων βουλευτή και μέλους κυβέρνησης, ο πρωθυπουργός δεν θα ήταν τόσο παντοδύναμος. Η διάκριση των εξουσιών θα ενίσχυε την ανεξαρτησία της βουλής ως νομοθετικής εξουσίας.

Εάν η ηγεσία της Δικαιοσύνης δεν επιλεγόταν από την εκάστοτε κυβέρνηση, αλλά προέκυπτε είτε μέσα από κλήρωση, είτε από εκλογές, οι τακτικοί δικαστές θα αισθάνονταν ασφαλέστεροι και πιο ανεξάρτητοι, και δεν θα φοβούνταν να τα βάλουν με την εξουσία. Ακόμη περισσότερο θα είχαμε ισχυρή δικαιοσύνη εάν επεκτεινόταν και ενισχυόταν ο θεσμός των ορκωτών δικαστηρίων ώστε να δικάζουν οι ίδιοι οι πολίτες.

Εάν υπήρχε ισχυρό συνταγματικό δικαστήριο, που τα μέλη του θα εκλέγονταν με τρόπο που θα διασφάλιζε την ανεξαρτησία τους, τότε θα εξασφαλιζόταν η τήρηση του συντάγματος έναντι παραβιάσεων από την νομοθετική ή την εκτελεστική εξουσία.

Εάν ενισχύονταν οι εξουσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης, με εγκαθίδρυση θεσμών συμμετοχής των πολιτών όπως τα τοπικά δημοψηφίσματα, θα αποκεντρωνόταν η εξουσία, και οι πολίτες θα αποφάσιζαν οι ίδιοι για τα τοπικά ζητήματα.

Με δυο λόγια, εάν θέλουμε να αλλάξουμε το πολιτικό σύστημα χρειάζονται ισχυροί δημοκρατικοί θεσμοί τόσο όσον αφορά τον τρόπο λήψης των αποφάσεων, όσο και κατά τον τρόπο ελέγχου όσων ασκούν τη δημόσια εξουσία. Αυτό βεβαίως προϋποθέτει και μια κρίσιμη κοινωνική μάζα ενεργών πολιτών, που αφού θα θεωρήσουν ανάγκη και καθήκον τη συμμετοχή στα κοινά, θα διεκδικήσουν τη μεγάλη δημοκρατική αλλαγή τόσο σε επίπεδο θεσμών, όσο και σε επίπεδο αντιλήψεων.